

KÜLÖNFÉLÉK.

Q POZSONYI GOBELIN-LELET igen érdekes műkincseket hozott napfényre. Radisics Jenő, az Iparművészeti Múzeum igazgatója és Helmár Ágoston pozsonyi igazgató a régi primási palota avúlt tapétái alatt az egyik első emeleti udvari szobában rendkívüli becses XVI–XVII. századbéli gobelineknek jöttek a nyomára. A hat falat borító gobelin összefüggő sorozatot képez, Heró és Leander történetét ábrázolja. I. Találkozás a templom előtt, melynek lépcsőin — a háttérben — a templomba járók láthatók (340×315 cm). II. Hero a parton, mögötte duennája kinéz a félig nyitott ajtón; előtte vízben az érkező Leander, gazdag tájképi háttérrel (400×315 cm). III. Leander vízben áll, Heró a parton búcsúzik tőle. Heró előtt és fölött Amor lebeg égő fáklyával. (400×315 cm.) IV. Leander úszva távozik az innenső parttól; Heró imádkozva emeli kezét ég felé; a tulsó parton torony és templom. (265×300 cm.) V. Heró Leander holttestére bukkan. (400×315 cm.) VI. A gyászoló Amor (265×300). E képeket bordűrök övezik 45 cm. szélességben maszkaronok, fesztonok s más díszítő elemekből komponálva. Itt-ott olajfestéstől és molytól meg vannak támadva a gobelinek. Restaurálás után ki lesznek állítva az Iparművészeti Múzeumban is, a mely alkalommal művészi méltatására még vissza fogunk térni. Az egyelőre még meghatározatlan gyári jegyük e műveknek: fehér pajzsban vörös kereszt.

FÜTŐTEST BURKOLAT. E cím alatt egy kedves kis magyar virágot mutatunk be olvasóinknak, amely — Berlinben fakadt. Egy ott munkálkodó lelkes építész hazánkfia, akinek ezerféle alkalma van tehetségét érvényesítenie, tervezeteiben sokszor egészen magyaros inspirációkat dolgoz fel. Így történt az itt bemutatott fűtőtest burkolatban is. A fűtőtest faburkolattal van borítva; ennek a közepéből vágják ki ezt a 0.60 m. széles, 1.20 m. magas üreget és a meleg levegő áteresztése szempontjából takarták be azt erősen átlyukasztott bronzablával. A jó németeknek tetszett az üreges és telt részeknek jól egyensúlyozott játssi elosztása, az ornamentika csinosága, finomsága és tökéletes kivitele. Minket emellett a kompozícióból kisugárzó magyar lélek

is megkap és örülünk, hogy az abban megnyilatkozó izlés a nagy német metropolis kényes gusztusú előkelő köreiből is elismerésre talál és tért nyit magának.

NŐI MUNKATEREM néven egy új intézmény lépett életbe a fővárosi iparrajziskolában a jelen tanév elején. Oly munkaterem ez, a melyben a rajz ismeretében némileg jártas és a művészi ipar iránt érdeklődő nők hajlamaiknak megfelelő, de csakis művészi színvonalon álló foglalkozást találnak. Azok a nők, a kik ily módon ezen ipari tárgyak tervezésével és készítésével foglalkoznak, ezzel esztetikai tekintetben oly tapasztalatokra és értelemre tesznek szert, a melyet más úton és legalább Magyarországon ma másutt megszerezniök nincs mód. A munkálkodás köre kettős irányu: első a tervezés, második a kivitel. Miután tehát az ilyen foglalkozás a gyakorlati, a mindennapi esztetikai önképzésnek hathatós és valójában kitünő istápolója, az egész munkakör már most is több olyan foglalkozást ölel fel, a melyek a női szellem érdekével találkoznak. Ilyen az u. n. női kézimunka művésziesebb része, tehát: a himzés és csipkekészítés, ehez a testilcsoporthoz számítható a mostanában lábrakapott bársonyégetés; ilyen foglalkozás a kerámiai festés, tehát porcellán, majolika stb. edények tervezése és díszítése, a mely foglalkozás kapcsolatban van a november 15-én megnyíló agyagipari szaktanfolyammal; aztán a díszítő festő eljárások, a melyek szerint fára, szövetre, bőrre stb. festenek, továbbá a faégetés és több más. De fel- emlíjük még az iparművészeti tervezést is, a mely természetesen sok mindenfélét felölel, így, hogy csak egy példát említsünk: az ékszerek tervezését, a melynél elkészül a rajz, a színvázlat és a viasz minta, továbbá a kivitelhez szükséges gipszforma; a készítő tehát a rajzon kívül a mintázást is gyakorolja és a készítendő ékszer anyagi sajátosságait is megismeri. Már most gondoljuk el, hogy ha művelt nők — nem iskolás gyermekek — heti 8–10 és több órán át kellő művészi vezetés mellett ilyen módon foglalkoznak, ezek a nők egy-két év alatt megnyit és mit tanulnak, s a lakás művészete érdekéken mennyire más tevékenységet lesznek képesek kifejteni, mint ha legjobb esetben a számtalan változatban agyoncsépelet gondolatot és mintát a divatlapból egyszerűen másolják, vagy

ha — a mi még kényelmesebb — a kézimunka- vagy papirkereskedésben elkezdett munkát nagy unalommal bevégzik. Nyilvánvaló dolog tehát, hogy az iparrajziskola az e fajta foglalkozásnak jelentőségét helyesen méltatva és megítélve jót cselekedett, a mikor az említett munkaterem létesítésére magát elhatározta. Ajánljuk is fővárosi műkedvelő nőink és nagy leányaink anyáinak figyelmébe.

AZ OSZTRÁK KÖLTSÉGVETÉS-
BEN, a melyet a *Reichsrat*-nak november 17-én tartott ülésén nyújtott be az osztrák pénzügyminiszter, néhány érdekes tétel szerepel, melyeket érdemes följegyezni. A közoktatásügyi budget 1904-ben 3,263,885 kor.-val emelkedik, a mely összegből 852.643 koronát az ipari oktatás fejlesztésére fordítanak; ugyancsak emelkedik a kereskedelemügyi budget, melynek 3,954.110 koronányi többletéből 600,000 koronát a *st.-louisi kiállításon való részesedés emészt föl*.

(Magyarország részére e célra, ez idő szerint csak 70.000 korona van biztosítva.)

GRÓF ANDRÁSSY DÉNES MŰTÁRGYAI A KASSAI MŰZEUMBAN. A gróf *Andrássy* Dénes által néhány hónap előtt és a legutóbbi napok folyamán a *kassai Múzeum* részére ajándékozott műtárgyak sorozatának 360 darabjából *Mihalik* József miniszteri biztos ideiglenes kiállítást rendezett a kassai Múzeumban. A kiállított műtárgyak sorában zománccfestésű képekkel, gazdagon díszített ó-bécsi, meissenai és berlini porcellánok holcisi és más magyar fajánszok, domborművekkel ékesített Wedgwood-edények, köszörült és aranyozott kristályüvegből való ivó készletek, arany, ezüst, bronz pénzek és emlékérmek, olajfestésű képek, a *dernői* vasgyárban öntött domborműves plaketták, egy régi perzsa szőnyeg, a *Bauer* József debreceni órás-mester által remekbe készített álló óra, fegyverek s egyéb ritka műbecsű tárgyak foglaltatnak. A sorozatban a legbecsesebb darabot egy kazetta képezi, amely gazdagon van művészi faragású domború művekkel és színezett intarziával díszítve, s a melyet a nemes gróf boldogult neje, *Franciska* grófnő hagyatékából adott át a kassai Múzeumnak. A kazetta födelén *Eva* teremtése, oldalain pedig egy-egy világrészlet allegorizáló faragványok szemlélhetők. A kiállított tárgyakon kívül a

gróf, aki a kassai Múzeumot szép feladatában lelke egész melegeivel támogatja, a múzeumnak még sok könyvet, térképet s nagybecsű rézmetszeteket ajándékozott, sajnos azonban, hogy az utóbbiakat még csak ideiglenesen sem lehetett kiállítani; mert a Múzeumban már nincsen elegendő hely. Az *Andrássy* Dénes gróf által adományozott műtárgyakból rendezett kiállítást október 31-én nyitották meg a kassai Múzeumban, s a nagyközönség, mely tömegesen látogatja azt, méltó s lelkes elismeréssel adózik a nemes gróf áldozatkészségének, mely oly fölülte nagybecsű, s anyagilag is nagy értéket képviselő ajándékokkal bővítette a rohamosan fejlődő s nagy kulturális feladatok elé néző kassai Múzeumot.

ÜVEGFESTÉSZETÜNK cím alatt a *Technologiai Lapok* f. évi 15. számában egy cikk jelent meg, melyet szó nélkül hagyni nem akarunk. A névtelenség homályába burkolódzó cikkíró azzal az örvendetes hírrel lep meg bennünket, hogy a „chicagai anglikán templom művészeti kivitelű üvegfestészeti munkáit Budapesten élő jeles hazánkfi, *Zilzer* Antal, 37 pályázó közül elnyerte“. Egyben elpanaszolja, hogy nálunk az üvegfestészet terén a „tényleges tudás, művészi ízlés és képesség s a tervrajzok kitünősége nem dönt a munkák odaitélésénél, hanem a protekció. Ezért nálunk még most is közönséges mesterembereket, e téren teljesen járatlan „üvegeseket“ bíznak meg nagyszabású munkákkal“. Ezután könnyedén átlejtve az üvegfestészet történetén, utal a 20 év előtt felfedezett úgynevezett antik üveg szépségeire, a mely üveg-nemet szerinte nálunk nem használják. Ezzel az üveggel éri el *Zilzer* az ő csodás hatásait, főleg az által, hogy ólomrudakkal illeszti össze (!). Sőt *Zilzer* itt meg nem áll, hanem hideg úton is festi meg remekműveit, olyképen, hogy rendes olajfestéket használ, s ezt átlátszó kötőanyaggal teszi az üveglapra. Cikkíró szerint a külföld ilyenemű legszebb dolgait *Zilzer* készítette. „Hazánkban azonban — úgymond — nem tud érvényesülni, mert az üvegesiparral foglalkozók harácsolják el tőle a megrendeléseket“.

Mélységesen megütközünk azon, hogy egy egyébként komoly és számottevő szaklap helyt ad ilyen közönséges reklámizú közleménynek, mely nem éri be azzal, hogy képtelen dicséretekkel magasztalja pártfogoltját, hanem merészen

KÜLONFÉLÉK

odavetett állításaival sérti az érdemes és szakmabeli nagy tudásukat beigazolt derék üvegművészeinket, a kik nemcsak hazánkban, hanem a legilletékesebb bíráló-bizottságok véleménye alapján külföldön elismerést és dicsőséget szereztek iparművészetünknek. Utalunk első sorban Róth Miksa jeles iparművésznünknek immár évtizedes működésére és milleniumi, az 1900. évi párisi, az 1902. évi torinói kiállításon, s a M. Iparművészeti Társulat számos kiállításán elért fényes sikereire, továbbá Kratzmann, Forgó, Walther, stb. e téren való munkálkodására, mely mellett a Technologiai Lapok üvegművésze, a ki, mint értesülünk, csak a f. év május havában kezdett az üvegfestés technikájával foglalkozni, számba nem jöhet. Egyébként fölöslegesnek tartjuk, hogy a teljes tájékoztatásról tanuskodó cikkeske egyes pontjaival foglalkozzunk, mert tudjuk, hogy a Magyar Iparművészet olvasói kellően mérlegelni tudják az olajfestékes üvegfestmények művészi becsét, s tudják, hogy az antik üveg nem szorul arra, hogy Zilzer fölfedezze, azt nálunk jó régen és jó sokan ismerik és használják.

 REDETI MAGYAR SZINES LITOGRAFIÁK. A Múcsarnok téli tárlatán megjelentek, mint első fecskék, az első magyar szines litografia-vállalat első lapjai, melyeket dr. Lázár Béla szerkesztésében a Könyves Kálmán r.-t. ad ki. A magyar közönség remélhetőleg észre fogja venni e lapok művészi értékét, melyek fölötté állanak minden gépies reprodukciónak, kifejezvé az alkotó művész lelkét, közvetlen szavakkal. Egy-egy művészi egyéniség nyilatkozik itt meg, még pedig egyenesen és minden közvetítő nélkül. Nem mesterember gépies másolatán át. Nem gépek gyáris visszaadása által készülnek e lapok. A művész a lelkében élő képzeleti képet egyenesen köre rajzolja. Ott látjuk izgalmának, lelkesedésének, tudásának, keze reszketésének nyomait, bizonytalan avagy erőteljes vonásokkal kifejezve. A mit érzett, gondolt, látott, mind ott van, köre rajzolva, színekben kivive, a maga ízlése szerint, a maga színérzéke szerint. Egyedül, direkte itt jelennek meg ezek a képzeleti képek. Ezért eredeti lapok, nem más céllal festett képek reprodukciói. A művész mindjárt a litografiai reprodukció technikájára gondolva alkotta őket. Széles, dekoratív határookra számított,

mert hiszen ezek első sorban *szobadíszek*. A szó igazi értelmében díszítik is a szobát. Márk, Vaszary, Rippl, Ujváry, Glatz, Fényes, Helbing, Kann, Olgyai Viktor készítették a most kiállított képeket, de készül a Ferenczié, Kernstocké, Kalmár Elzáé s kedvvel dolgoznak mások is, ha úgy látják, hogy a közönség megértette, megszerette őket és felakasztja szobájába. Az egyes lapok ára 10—12 korona közt váltakozik. Külföldön hasonló szép lapok ára 20—30 márka. De a Könyves Kálmán, ha áldozattal is, megszeretné honosítani ezt az új művészeti ágat, s ezért szabta ilyen olcsóra. *Avant la lettre* lapok — gyűjtők számára — 50 korona.

 Z 1902. ÉVI TORINOI KIÁLLÍTÁS igazgatósága most küldte szét a kiállítás bíráló bizottságának jelentését, a melyben részletesen indokolja az egyes kiállítóknak adott kitüntetések. Minket főleg a magyar osztályra vonatkozó rész érdekel, a melyet a következőkben ismertetünk:

a) DÍSZOKLEVÉL.

Horti Pál, építész, Budapest.

Díszoklevél, egyhangulag.

Horti Pál, azonfelül, hogy egyike Magyarországon az új dekoratív irány legbuzgóbb előmozdítóinak, még egy Proteusszerűen sokoldalú művész is. Rajztanár, agyagművész, zománcműves; ő készítette elő és vezette a magyar kiállítás installációját, az iparosoknak teljes szobatervekkel s egyes butorok, agyagedények, mozaikok, ötvösmunkák, zománcok, függönyök, falszőnyegek, lámpák, üveglakok, kovácsolt vas és trébelt rézmunkák stb. stb. rajzaival szolgált. A mihez hozzá kell tennünk, hogy ezek a művek a magyar osztály tárlatának legkiválóbbjai közé számíthatók. A neki adott kitüntetés azok közé tartozik, melyeknek nagy és széleskörű jelentőségük van.

Kereskedelmi miniszterium.

Díszoklevél, egyhangulag.

Vallás- és közoktatásügyi miniszterium.

Díszoklevél, egyhangulag.

A két említett miniszterium minden a közhatalom rendelkezésére álló eszközzel oda hat, hogy bátorítsa és méltó módon kifejlessze Magyarország új iparművészeti irányzatát. Nemcsak azzal gyakorolják jótékony hatásukat, hogy a Magyar Iparművészeti Társulat működését elősegítik, hogy az Iparművészeti Iskolát és az ipari szakiskolákat anyagilag és szellemileg támogatják, hanem jelentékeny összeget adnak a magyar művészeti mozga-

KÜLÖNFÉLÉK

lom két kiváló organumának, a *Magyar Iparművészet* és a *Mintalapok* című folyóiratnak rendelkezésére.

Ugyancsak nagyon jelentékeny összeget folyósítottak az említett miniszteriumok az Iparművészeti Társulat részére, hogy a Turini kiállításon a magyar tárlat létesítését és méltó szervezését lehetővé tegyék.

Az állam ennyi gondoskodásának példája a jóakarató polgárokkal szemben, a kik egyetértőleg munkálkodtak a művészet fokozásán, az élet szükségleteinek terén megérdemli, hogy kiemeltessék a jury által s egyhangúlag a legfőbb díjjal koszorúztassék.

Magyar Iparművészeti Társulat, Budapest.

Díszoklevél, egyhangúlag.

Az imént említett Társaságról van szó, mely több mint 1500 tagból áll, köztük művészek, iparosok, kézművesek, munkások és műbarátok.

Ez az egyesület magában foglalja mind az ifju energiákat, a legdolgosabb akaratokat, a díszítés szépségeiből kisugárzó világosság befogadására legalkalmasabb elemeket.

Az egyéni erők összhangzó szövetségének köszönhető a turini magyar tárlat szervezése, melynél számos művész és iparos tag közreműködött, minden anyagi kárpotlás nélkül, a közös mű sikere érdekében.

Ismét egy oly példa ez, mely megérdemli, hogy a bíráló-bizottság fölhívja, rá és pedig ünnepélyes módon, a világ bámulatát.

Vaszary János, festő, Budapest.

Díszoklevél, igen nagy szótöbbséggel.

Nagyhírű művész, a ki nem tartja méltóságán alulnak, hogy az alkalmazott művészettel is foglalkozik.

A magyar osztályban neve alatt kiállított két szőnyeg, melyek az őket kitüntető emelkedett művészi felfogás révén az osztály legnagyobb ékességei voltak, megmutatta, hogy mily fokig éljen a díszítő művészet híres művészek közreműködésével. Másrészt számbaveendő, hogy Vaszary az oly jól képviselt torontáli szőnyeggyár művészeti irányának egyik bátor irányítója.

Zsolnay Vilmos, agyagedénygyár, Pécs.

Díszoklevél szótöbbséggel.

A legnagyobb keramiai gyár Magyarországon. Tehnikai kiválóságokban gazdag termékei, tán ép e gazdagság következtében, nagyon is színesek és nagyon is ragyogók. De ez részben megvan a nemzeti szellemben és részben megfelel a környezet jellegének, melynek díszítésére szolgálnak; bizonyára nem tömegben, zsufolva, mint a turini kiállításon, hanem itt-ott, elszigetelten, mint egy-egy élénk és vidám accentus gazdag bútorok, változatos színű szövetek és fénylő ércmunkák között.

Ha számba vesszük ennek a gyárnak korábbi — még nem is nagyon régi — termékeit, s a

haladást, melyet azok az 1900-as párisi kiállításon mutattak s főleg az utolsó két évnek még csodálatosan nagyobb haladását; s ha a vöröses *ezin*, a kék *labrador* és a zöld fémfényű edények között szemügyre vesszük a szelid visszfényű szürke grès-eket és a szerény tengerzöld mázu, bámulatosan mintázott florealis fayenceokat — elég okunk van annak megállapítására, hogy az öreg munkás Zsolnaynak (kinek szülővárosa ezekben a napokban állít szép szobrot) gyára nemcsak a termékenységnak, hanem a rohamos, őszinte és biztos haladásnak is élő forrása.

Bálint Zoltán, építész, Jámbor Lajos építész, Zala György, szobrász, Budapest.

Díszoklevél, szótöbbséggel.

Azon az alapon, hogy az emlékmű a nyilvános tér díszítésének legfőbb és teljesen modern eleme, ez a pályaterv, melyet eredetileg aranyéremre ajánlottak, élénk víta után a legnagyobb kitüntetést kapta, művészi koncepciójának hatalmas volta, mozgalmassága és nemessége alapján. (A jelentésnek utóbbi kiállításokra vonatkozó része, hiteles értesülésünk szerint, téves, mert az emlékmű tervezői nem a díszoklevelet, hanem az aranyérmet kapták. *A Szerk.*)

ARANY ÉREM.

Faragó Ödön, állami felső ipariskola tanára, Budapest.

Aranyérem, egyhangúlag.

Faragó az E szoba szerzője, mely a kitüntetett nevet viseli. Változatosságban és ércveretekben gazdag butorok, előkelő és pompázó vonalakkal. Jellemző nemzeti és modern összhatás. Sokoldalú és termékeny iniciatívájú művész, a mint a tárlat számos, nevét hordó darabja mutatja.

Huber Oszkár, aranyműves, Budapest.

Aranyérem, szótöbbséggel.

Ötvös-művész; munkáinak tervezője s egyúttal készítője is.

Ékszerei valóban jellemzők Magyarországra; azonban, ámbár a hagyomány által követelt típust követik, vonalukkal és színükkel (megjegyzendő, hogy túlnyomó részt polichróm zománccal dolgozik) a modern tendenciák felé tartanak s azokhoz kecsesen alkalmazkodnak.

Ügyesebb tervező művész, mint a minő zomántechnikus; mindamellet megérdemelte, hogy a kiállító egy kiválasztott kategóriájába soroltassék.

Magyar Iparművészet, Budapest.

Aranyérem, igen nagy szótöbbséggel.

Az a folyóirat, melyet már említettünk, mint az Iparművészeti Társulat hivatalos közlönyét.

Ezen folyóirat egy művészeti s egyúttal gyakorlati közlöny mintájának tekinthető. Kiadva a legnagyobb eleganciával, ékítve éles

KÜLÖNFÉLÉK

kritikával megválogatott művek fényes illusztrációival, magában foglalja a legjobbat, a mit a világ iparművészete termel, s megismerteti a világgal Magyarország termelésének legjavát.

A jury nyomatékosan hangsúlyozza a művészeti kultúra illetően terjesztő eszközeinek hasznos voltát, különösen ha azokat inkább eszményi célok, mint kereskedelmi érdekek lelkesítik.

Nagy Sándor, festőművész, Veszprém.

Aranyérem, szótöbbséggel.

Némi megszorítással ugyanazt lehetne mondani erről a művésztől, mint a mit már Vaszaryról mondtunk. Érdeme, hogy a díszítő művészettel is, még pedig jól, foglalkozik, noha a képző művészetnek művelője.

Egy a torontáli gyárban készült falszőnyege magyar viseletben ábrázolt alakokkal, mutatja dicséretes és szerencsés irányát és művészi képességeit.

Rappaport és Társa, zománcműves, Budapest.

Aranyérem, egyhangulag.

Technikus művész, a ki a nagy zománccolt ércmunkákat teljesen dekoratív, széles és egyéni módon kezeli és nem köti magát más hagyományhoz, mint a régi keleti tarkafoltos porcellánvázákhoz, melyeket most életre és új alakba hítt.

Rappaportról ismételtető, a zománctehnika szabta határokon belül az, a mi Bigot-ról mondatott. Formái egyszerűek és egyéni, mert a színek dekoratív uralma alatt állanak. Jól megfontolt és jól megérdemelt kitüntetés ez, mely egy annyira ügyes és eredeti művészek jutott.

Roth Miksa, üveg- és mozaik-műterem, Budapest.

Aranyérem, szótöbbséggel.

Magyarország legnagyobb üvegablak- és mozaik gyára. Roth művész és iparos egy személyben s nagyon gyakran művei dekoratív kompozíciójának teremtője.

Tanulmányozta az üvegezés és a mozaik régi és modern mestereit, de néhány pont kivételével, melyben egyezik előzőivel az ornamentális művészet kettős ágában, teljesen sajátos művészi és technikai tulajdonságokat mutat. Azonkívül gyakran fölkelte hazája hagyományos művészi szellemét.

Tárlata teljesnek volt mondható.

A nagy monumentális mozaiktól a kis dekoratív pannellig, a terjedelmes színes üvegablaktól a lámpaernyőig, használati célra és technikára nézve különböző példányok gazdag sorát mutatta be.

Segítségül hija a márványt, a majolikát, a cementet; alkalmazza a cementezett és szögelt mozaikot; helyet ad a keleties és a modern típusnak; s munkatársakul választja országa legjobb művészeit.

A neki adott kitüntetés is azok közé tartozik, melyek kiváló megalapozással ítéltek oda.

Vigand Ede, építész, Budapest.

Aranyérem nagy szótöbbséggel.

Nagyon fiatal művész, különös ügyes bútortervező. Két szobát állított ki; az egyik parasztszoba, melyet csak úgy lehet igazán értékelni, ha behatolunk a magyar művészet benső, majdnem szociális szellemébe; a másik teljesen úri és modern.

Ezen szoba bútoraiban a művészek az a — gyakran jól sikerült — törekvése nyilvánul, hogy a szerkezet logikai követelményeit a konstruktív vonallal kösse egybe: a mi egyike a modern művészet élő problémáinak. A bútorok tónusa itt-ott tán túlságos élénk, de jellemzően lokális. Bútoralkotóknak elég hasznos az ő bútorterv-albuma.

EZÜST ÉREM.

Athenaeum, könyvkiadó-társaság, Budapest.

Ezüst érem, szótöbbséggel.

Könyvkiadó cég, mely számos nagyértékű kiadványával sok érdemet szerzett a művészet körül. Publikációinak tökéletessége és eleganciája kedvéért fölhasználja a legjobb módszereket, melyekkel ma a grafikus művészet általában és a könyvillusztráció különösen rendelkeznek.

Beck Ö. Fülöp, szobrász, Budapest.

Ezüst érem.

Mindig számottevő dolog, ha egy művész, ki a képzőművészettel foglalkozik, azt az ipari díszítésre is alkalmazni törekszik, mint azt Beck kis ezüst munkái és főképpen épp oly szerény, mint kedves óntott ezüst vázája mutatták.

Damkó József, szobrász, Budapest.

Ezüst érem, szavazatokkal arany éremre.

Jó hírű szobrász, ki különösen a nemzeti és a paraszt típust műveli. Munkái műfaja határos ugyan a képzőművészettel, de azok méreteik és technikai eszközeik (terracotta és bronz) folytán előkelő lakásberendezések alkalmas díszeként is szerepelhetnek.

Forreider és Schiller, vasmunkák gyára Budapest.

Ezüst érem, egyhangulag.

Forreider néhány kovácsolt vasmunkát és vert réz-vázát állított ki. Trébelt díszei egyszerű ízlést, méltóságos vonalakat mutatnak s a fény és árny játékát egyesítik a kezelés nagy tökélyével.

Groh István, az Iparművészeti Iskola tanára, Budapest.

Ezüst érem, egyhangulag.

KÜLÖNFÉLÉK

A művész nagy érdeme, hogy művészi alkotások fokára emelte a paraszt agyagedényeket, melyeket a magyar vidék termel, a nélkül, hogy azok elvesztették volna jellemüket vagy megváltoztatták volna egyszerű és primitív technikájukat.

Hibján Samu, zománcoló mester, Budapest.

Ezüst érem, szótöbbséggel.

Hibján a magyar iparművészeti iskolán a zománc-technika tanára. Kitünő technikus a művészet ezen ágában, Huber mestere és tanára Hortinak, ki az általa kiállított ékszerek jó részéhez szolgáltatta a terveket.

Nem csoda tehát, ha ezen ékszerek technikai befejezettségben fölülmulják Huberéit; de minthogy nem csupán a kezelés mesteri volta vezette a jury ítéletét: érthető, hogy a nagyobb kitüntetés a tanítványnak jutott, ám-bár e kitüntetés nem kis része a mesterre hárul vissza.

Kabay Dánielné, szövőműhely, Budapest.

Ezüst érem, szavazatokkal arany éremre.

Ezen hölgy a magyar osztály nagybecsű selyemszőnyegeinek érdemes készítője.

Maga a Vigand-féle szoba szőnyege, mely Horti gazdag rajza után készült, nagy tudásnak s a művészet szeretetteljes gondozásának bizonyítéka és például szolgálhat ezen szak embereinek, hogy egy műalkotás technikai áttétele az interpretáció magaslátára is emelkedhetik és nem kell a mechanikus kézi ügyesség szerény határai közt maradnia.

Kiessling Rudolf, világító testek gyára Budapest.

Ezüst érem, szavazatokkal arany éremre.

Kitünő gyáros és iparos; szerencsés értelmezője és ügyes megvalósítója a terveknek, melyeket kiváló művészek szolgáltattak neki. Példaként felemlítjük a többi kiállított mű között Horti és Kőrösi lámpáit.

Kowalszky Sarolta, szövőműhely, Német-Elemér.

Ezüst érem, igen nagy szótöbbséggel.

Kowalszky úrnő Vaszary szőnyegterveinek megvalósítója; rendkívül ügyes munkás s ezen művész rajzainak soha nem tévedő visszaadója.

Frida Hansen technikáján lelkesülve, sikerült neki valódi művésznővé válnia, nem kevésbé, mint De Rudder úrnőnek Belgiumban.

Kriesch Aladár, festő, Budapest.

Ezüst érem, igen nagy szótöbbséggel.

Ezen művész tervezte, rajzban és színben, azt a pompás falszőnyeget, mely Wiegand szobájában volt kiterítve. Figyelemre méltó dekoratív munka ez is, teljesen modern és

telítve nemzeti szellemmel. Kiváltképpen kiemelendő az erővel teljes szegély.

A mű kivitele a pozsonyi szövőiskolának köszönhető.

Mirkovszky Greguss Gizella, tervező művésznő, Budapest.

Ezüst érem, szótöbbséggel.

Nagyon ügyes rajzoló; s különféle szöveteknek — peluche bársony stb. — díszítője az égetés technikájával.

Magyarország e hölgynek, ki naturalista fölfogásával különösen a növényformákat tanulmányozta alaposan, köszönheti, hogy a pirográfia, mely többnyire csak női időtöltés-ként szerepel, önönmagát túlszárnyalta, és a magyar osztályban egy méltó és kedves művészeti ágként jelentkezett.

Petridesz János, tanár, Ungvár.

Ezüst érem, szótöbbséggel.

Ezen művész mint keramikus mutatkozott be.

Vázái, mondhatni a karlsruhei Läger befolyását mutatják; hatásuk nagy, bár eszközeik egyszerűek; máz alatti festés, famotivumok, túlnyomó részben jelentéktelen technika; de mindamellet ezen egyszerű és olcsó művek egy alkalmazkodó, könnyed, gyakorlatias és merész művész szellemét árulták el.

Telcs Ede, szobrász, Budapest.

Ezüst érem, szavazatokkal arany éremre.

Nagyhirű szobrászról van szó, ki a tiszta művészetben, azaz a valódi és tulajdonképpeni szobrászaton kívül néha szobadísznek alkalmas, kis bronz és terrakotta alakokat is készít. Valóban, ezekben a parányi méretekben is elárulja a nagyszabású művész sajátos értékét. De ezeken a kis alakokon kívül néhány bronz vázát vagy amforát is kiállított, díszítve figurális kompozíciókkal, melyek mindamellet dekoratívok és nyilván mutatják, hogy mily tapsra érdemes az ő törekvése és példája.

ELISMERŐ OKLEVÉL.

Magyarországnál sem soroljuk fel mindazokat, kik elismerő oklevéllel tüntették ki. Voltak közöttük kitünő iparosok, bútorkészítők, ércművesek, keramikusok, könyvkötők stb. Nem hiányzottak az iskolák bő és dicséretes termékei sem, főleg a budapesti Iparművészeti iskoláéi.

Ezen iparosok munkáiban, nem választva külön a művészi érzéstől, első sorban a *technika* tünt ki, melyre a jury, a többször említett okoknál fogva, nem terjesztette ki különösen bírálatát, és a melynek érdemei — bármennyire összefüggnek is a művészettel — alapos tanulmányt és részletes bírálatot ezen összefoglaló áttekintésben nem nyerhettek.